

for Sardinien og for begge Sicilier til 1861. Denne Høe var en habil, retskaffen Mand, i en yngre Alder høist anbetret i alle Retninger inden Kommunen, engang ogsaa, 1848, som Stortingsmand for Trondhjems By. Er nu en Formues Mand, ugift, har som rimeligt er, trukken sig tilbage i de senere Aar fra det offentlige Liv og finder sin bedste Adspredelse i at forblive i Ro i sit Hjem, hvor han imidlertid, skjønt skjult, udøver sine Veldædighedshandlinger. Er Medlem af Vid. Sel. 1821 Medlem af Harmonien.

Der nævnes i 1770 en Christen Høe, død i Sept. 1777 tilligemed Konen samme Aar. Ligesaa en Erentz Friedlich Høe, der dep. fra Trondhjems Skole 1782 og døde som Sognepræst til Kjelvik 1792. Vi har endnu tilbage at nævne Arild Huitfeldt, Kjøbmand og Konsul, Garmanns Arving som gift med hans eneste Datter, Maria Dorothea, født 1815, bebor nu egen Gaard i Elvegaden, (Kjøbmandsgaden, 1919) forhen tilhørende General Sejersted, efter ham General Hegermann. Konen døde i Januar 1877. Huitfeldt selv født 1813, døde 7. Juni 1877.

Gerh. Fr. Høe døde 27. November 1877 og dermed udgaar Firmaet Høe & Co. der har virket saa meget her, omkring et helt Aarhundrede.

DAVID ANDREAS GRAM,

født 1756. Var i 1781 Proviantskriver ved Guldstads Kobberværk og samme Aar gift med Jfr. Elen Schavland, død 1844, 85½ Aar gammel. Denne Gram blev senere Proprietair, idet han eiede et større Gods i Stod hvor han lige til sin Død, der indtraf 1832, beboede den skønne Gaard Vibe. Opholdt sig oftere og i længere Tid hos Sønnen J. S. Gram i Trondhjem.

Denne Gram havde flere Døttre, Susanna Magdalena, gift med Capt. i Art. Bodom, de øvrige ugifte. Den sidste, Abelone, opholdt sig i Tyveaarene i længere Tid hos Broderen, Jac. Schav. Gram, men boede senere paa Vibe i Stod der med Bruget Medjo var 2 store Brug. Her døde hun i 1876, 84 Aar gammel, født 1792.

JACOB SCHAVLAND GRAM,

forannævntes Søn, er født 1783, var først bestemt til Studeringer, men gik over til Handelen og fik sin Skoleuddannelse i Greenrow i Skotland. Hans Forretninger bestod væsentlig i Trælasthandel og Skibsrederi, eiede en Del Jorde-gods i Stod og i Størdalen, paa sidste Sted i Forening med Jenssen & Co. Han boede først i Strandgaden, i nuværende Schürens Gaard, (nu Olaf Trygves-søns Gade 35, 1919), senere fra 1827 i nuværende Einar Grams Gaard i Elvegaden (Søgaden), (nu Kjøbmandsgaden 34, 1919). Denne Mand, senere engelsk Konsul, indesad med megen Dannelse og Kundskaber foruden ualmindelige Evner, var høist anset og saaledes anbetret mangfoldige Kommunehverv, Stortingsmand for 1830, 36, 37, 39. Gift første Gang i 1813 med Ingeborg Henrikka Fogseth (død 1825), anden Gang 1828 med Fr. Bings Datter Inger Marie (død 1852). Gram selv døde 19. Januar 1843.

Ved denne Leilighed vil jeg nævne Grams mangeaarige Handelsfuldmægtig O l a u s T i l l e r, der konditionerede her i en længere Aarrække, havde ogsaa faaet sin Skoleuddannelse i Irland, hvor han opholdt sig i 5 Aar og gjorde flere Søreiser derhen i Trælastforretninger, sidste Gang i April 1823, men døde, væsentligst af Brystsvaghed, ombord paa et engelsk Fartøj og blev begravet paa Hebriderne i en lille By, Little Lochshell. Han havde 2 Søstre, Pauline Christine, født 1799, gift med Sørenskriver Mons Lie, død 11. Marts 1877.

J. S. Gram havde med første Ægteskab to Sønner, D a v i d A n d r e a s G r a m, født 20. September 1812, boede paa By Gaard i Stod, gift med Louise Aug. Bing, døde 1858.

EINAR GRAM,

J. S. Grams anden Søn, født 28. September 1818, fik ogsaa sin Skoleuddannelse i England eller vel rettere Irland, indtog 1843 Faderens Forretninger med samt hans Gaard i Elvegaden, men boer nu i egen opført Gaard mot Elven i Ihlen, Nidareid. Har oftere været Stortingsmand og fra 1861 Bankdirektør. Gift 5. November 1843 med H. T. Knudtzons Datter Dorthea, født 5. November 1823. Med første Ægteskab har J. S. Gram 3 Døttre:

Elen, født 18. Juli 1814, gift med N. R. Parelius, født 16de Oktober 1813 i Kristiansund.

Inger, født 18de Marts 1816, død 25de April 1869, gift med R. B. Lossius, født 21de Mai 1826.

Marit, født 1819 (død 10. November 1876), gift med R. B. Parelius, født 28. Mai 1821, Kjøbmand i Kristiansund.

Af andet Ægteskab:

Fredrikke, født 10de August 1833, gift med Dr. Parelius, født 13. Juni 1824, død 1875.

Marie, født 24. Februar 1839, gift med Kjøbmand Lossius, født 27. September 1835, død 1873.

Einar Gram døde den 24. Decbr. 1885, 68 Aar gammel. Stortingsmand 1859, 60, 62, 63, 64, 68, 69 og 73.

HELMER ANDERSEN GJEDEBO,

født 1786 i Ørkedalen, hvor Faderen var Gaarbruger. Blev i 1804 Soldat og 3½ Aar derefter Under-Officer i Trondhjems Garnison, i hvilken Stilling han tilligemed sin Chef, Capt. Lange, i 1814 sendtes til Rigsforsamlingen paa Eidsvold.

Udtraadte 1818 af Militærtjenesten og tog senere Borgerskab som Høker, 1838 ansat som Politibetjent, døde 1855.

STIFTSAMTSKRIVER JØRGEN ANDREAS GRABOW

født 1773, gift 1810 med Jfr. Holck, der døde i 1814, nævnes 1799 som Lieutenant, 1810 som Regimentsqvartermester i Trondhjem, senere Brigadeauditør og endelig Stiftsamtsskriver efter Gram 1829. Boede i egen Gaard i Strandgaden, nuværende R. Kjelsbergs Gaard, men solgte Tomten efter Ildebranden i 1841. Var i mange Aar og lige til sin Død, der indtraf i 1847, Medlem af Direktionen for Norges Bank. Medlem av V. S. og 1826 sammes Kasserer. Havde en Søn, Johan Christian, født 1812, Cand. jur., nedsatte sig her 1849 som Sagfører, var anseet som Kommunemand og forflyttede endelig 1865 til Hammerfest som Byfoged. 1872 Sorenskriver i Guldalen boende paa Fogedgaarden Qvaal, det samme Sted Alsing beboede. Er ugift. Stiftsamtsskriveren havde 2 Døtre, der forflyttede til Danmark. Joh. Chr. Grabow døde paa sin Embedsgaard, Qvaal, den 25. September 1877.

FREDERIK GEORG GADE

siges at optræde her allerede i Slutningen af forrige Aarhundrede som Kjøbmand, første Gang gift 1802 med Jonetta Dortha Lie, anden Gang 24. April 1813 med Præsten Blytts Enke og nævnes som Branddirektør, en Bestilling hvormed han indesad lige til sin Død, der indtraf 1839, medens hans anden Kone døde i 1832. Gade, der eiede Landstedet Hvaløen, blev ved Norges Banks Oprettelse i 1816 ansat som dens Kontrabogholder med oprindelig Gage 400 Spd. Var Fader til F. r. G. G a d e, der giftede sig med en rig Enke i Bergen, ophørte med Handelen efter en Del Aars Forløb og forflyttede til Christiania, hvor han beboede Gaarden Sandager og døde der omkring 1850.

HANS HERMAN EGEDIUS GØRRISEN,

født 1790, etablerede Handelsforretninger her i 1816 i Fællesskab med Carstens og Bernt Moe i dennes Gaard i Strandgaden. Gift med Christine Dons 1825, død 1858. Kompagniskabet hævedes allerede i 1819 og Gørrisen valgte at blive Landmand og købte i 1820 Gaarden Værnes i Størdalen, hvor han virkede som Jordbruger i en lang Aarrække. Omkring 1846 solgte han Gaarden til Cand. Theol. Hesselberg og etablerede sig nu paa Størdalshalsen som Landhandler. Døde 1861.

LARS og OLE GELEIN,

to brødre, begge bekendte for sin ualmindelige Høide. Den første var Smedemester, den anden Snedkermester. De etablerede sig her i Begyndelsen af dette Aarhundrede og vare begge i Kommunal Retning anseede efter sin Stilling, især sidstnævnte, der senere etablerede sig som Høker. Født 1788, død 1856. Broderen døde nogle Aar før. En Søn af en av disse, Rasmus D., født 1829, er Undertoldbetjent paa Stenkjær, ved hvis Toldsted han ogsaa bestyrer Oppebørselsforretningerne. En anden Søn er S. A. Gellein, født 1820, C. j. 1842, Sagfører paa Levanger 1856. Udnævnt til Foged 1874, døde straks derpaa 1875. Gift med Cecilie Müller.

ARTILL. CAPT. JOHAN FREDERIK GYLKCE,

var som saadan stationeret i Trondhjem, gift som Lieutenant 1815

med Cornelia Bøhrting. Han var en behagelig Selskabsmand. Døde omkring 1830. Enken døde 1876, 84 Aar gammel. Havde en Søn, Frederik Christian Marcus, født 1817, Undertoldbetjent 1852, Overtoldb. 1863 i Trondhjem. En anden Karl Gylcke, Over-Contr. fra 1867, Efterladende sig 4 Børn. Karl Gylcke, formentlig Søn af Capt. Gylcke, Lensmand i Finmarken, Stortingsmand 1858, 59, 60, 62, 63 og 64. En anden Broder Carl, var i sin sidste Tid i det Nordenfjeldske, og Lensmand i Inderøen, født 1820, død 1878 paa Stiklestad, Værdalen.

Var en særdeles elskelig Mand, afholdt i vide Kredse.

SKIBSCAPTAIN EDUARD GREEN,

født 1787, forlod endelig Søen og nedsatte sig som Landmand paa Gaarden Blessevold, nuværende E. Bratts Gaard. Døde 1839. Dennes Søn var

EDUARD GREEN,

født 1807, blev som ungt Menneske sendt til en Opdragelses Anstalt i Marseille.

Ved Hjemkomsten ansattes han først paa Høe & Co.s Kontor forblev der en Del Aar, etablerede sig som Handelsmand paa Baklandet uden at gjøre nogen Fremgang. Som Borgermilitair avancerede han op til Captain. Gift med Lorine B. Levanger. Green døde 1849.

GURU JOHANSDATTER BAKKEN,

ogsaa kaldet Guru Drillen, efter hendes Bolig ved Drillen i Holstveiten. Hvor og naar hun er født vides ikke. Hun døde som gammel Pige 1784 efter i mange Aar at have levet som den allerfattigste, medens hun ved Udlaan mod haandfaaet Pant og Maanedrenter havde forøget en liden Kapital som hun havde arvet efter en Broder. Ved hendes Død forefandtes i hendes Gjemmer en hel del uindløste Panter, bestaaende af Guld, Sølv, Silkeklæder, Fløielsbaand m. m. Efter at hendes Liig havde lagt i nogle Dage paa Parade i en stadselig Kiste, skede Begravelsen paa Domkirke-

gaarden med megen Høitidelighed under Ringning med alle Byens Klokker.

Efter Testamente af 1784 bestemtes at hendes Efterladte Formue, omkring 700 Rdlr. skulde anvendes til et Brændemagasin for fattige. Magasinet, der i lange Mellemlum er gaaet istaa ganske, synes ikke at have nogen Fremgang, idet Beholdningen i 1857 ikkun udgjorde 436 Sp. og 23 Favner Granved. Senere uddeles aarlig endel Brænde til Nøddlidende.

SKIBSMÆGLER HANS GEELMUYDEN,

født 1780 i Fanø Præstegjæld i Bergens Stift, gift 1814 med Christiane Henriette Sommerschild. Skäl først i nogen Tid have etableret sig paa Bodø, var først 6 Aar i Kondition hos gl. H. Høe og senere som dennes Faktor paa Bodø i 12 Aar. Familien stammer fra Holland. Forflyttede fra Bodø til Trondhjem, hvor han etablerede sig som Handelsmand. I 1815 træder han i Handelsforbindelse med M. C. Petterson under Firma Peterson & Geelmuyden. Dette Kompagniskab ophørte dog efter 2 Aars Forløb, den 1. Januar 1817 da Geelmuyden, der neppe havde gjort nogen Lykke som Handelsmand, efter 10 Aars Handelsvirksomhed, i 1827 var saa heldig at blive valgt til Skibsmægler, en Bestilling som syntes at passe denne Mand, med et rask og dog ærværdig Ydre, ret godt. Var i det hele taget en Mand med Begavelse. Valgtes til Forligskommissær, en Post hvormed han indesad i en lang Aarrække. Døde 15. Juni 1850. Her sees ogsaa at have boet i Trondhjem en Johan Geelmuyden i 1739 og Jacob Geelmuyden i 1765, i hvilken Egenskab vides ikke.

HANS NIELSEN HAUGE,

Søn af Gaardmand og Lensmand Niels H. Hauge i Tunø Sogn og født 3. April 1771. Fremtraadte 1795 som Bodsprædikant og vandrede som saadan omkring næsten i hele Norge (saaledes ofte i Trondhjem), samt var flere Gange tillige i Danmark, nedsatte sig imidlertid som Kjøbmand i Bergen, men blev 1804, efter gjentagne Klager fra den ifølge Tidsaanden og Universitetsdannelsen i Kjøbenhavn rationalitiske Geistlighed, fængslet i Chri-

stiania og hans Skrifter lagte under Beslag. Her sad han 10 Aar i Fængsel, medens hans vidløftige Sag sneg sig frem, og blev endelig ved Overkriminalsrets-Dom i 1814 frikjendt for videre Tiltale mod Mulkt 1000 Rdl. S. V. og Sagsomkostningerne, det paa hans Skrifter lagte Beslag blev endelig hævet ved Kongl. Resol. af 1816. Han bosatte sig nu paa sin Eiendom Bredtvedt i Aker, hvor han døde 29. Marts 1824 (altsaa kun 53 Aar gammel).

Han indskjærpede især Omvendelse og et stille Levnet, og har større Fortjenester af det Kristelige Livs Gjenvækkelse i Norge, hans Tilhængere Haugianerne ere spredte over det hele Rige og staa fremdeles i indbyrdes Forbindelse, samt danne en særskilt Sekt, hvis Medlemmer i alt væsentlig henhører til den lutherske Kirke, og derfor ogsaa i de senere Aar mere og mere slutte sig til de andre avorlige Kristne.

Foruden sit eget Levnets Løb, hvortil henvises, og hvoraf man faar et tydelig Begreb om denne Mands bevægede Liv, har denne mærkelige Mand desuden udgivet Masser af gudelige Skrifter. (Efter Forfatter Lex.).

Hauges Historie hører egentlig ikke hertil, skjønt han oftere og endog i længere Tid opholdt sig i Trondhjem, hvor han som saa mange andre Steder nedlagde en Sæd, der trods sine Skyggesider, har baaret sine velgjørende Frugter. Mærkeligt er det at se den bekjendte Biskop Pavels Dom over denne mærkelige Mand, der endog, medens han boede i eller ved Christiania, synes at have staaet i venskabeligt Forhold til Landets første Mænd, paa paa samme Tid som han var sat under Justitsaktion, forfulgt og haardt behandlet af Landets Styrelse.

Under 10. Sept. 1813 skriver Pavels:

«Hans Hauge havde bedet os at besøge ham engang i Sommer, og denne Dag bestemtes til Touren. Kl. 11 mødte han frem med Heste for selv at kjøre Phaltonen. Vi fik et meget veltiltaget Middagsmaaltid med god Rødvín og desuden Ribsvín til Damerne. Værten, hans Broder og hele Hauges have i Sprog og Manerer noget visst, som karakteriserer dem, men agtværdig Forstands og Sæders Dannelse synes de alle at besidde. Overalt tror jeg stadigen at Hans Hauge har stiftet langt mere godt end ondt i Norge. Hans apostoliske Omvandring, hans dumme Skrifter, hans Tilhængere, tildels ogsaa hans egen fanatiske Adfærd

mærkes nu intet til, men at han har dannet en Secht som umiskjendelig eksisterer endnu, der udmærker sig ved Guds frygt, Sædelighed, og Orden, Flid, Fredsommelighed, kort næsten alt, hvad der udgjør Borgerværd og fastholder Samfundet — dette kan kun Partiskhed benægte. — Hans Hauges Sag er nu optaget til Doms og man spaar et godt Udfald.»

Den 10. Decbr. 1813 hedder det:

«Hans Hauge er dømt til 10 Aars Fæstningsarbeide. Jeg raadede ham til at søge Benaadning, men er bestemt paa at appellere til Overkriminalsretten, og først naar denne nægter ham Ret, at ty til Kongens Naade. Han synes endnu vel meget at ville retfærdiggjøre sit hele Forhold, men det tilstaar jeg gjerne, at jeg finder Dommen streng. Han har allerede bødet haardt med sit Fangenskab, og hans egen og hans Tilhængeres senere exemplariske Vandel burde nu udslette den forriges Minde.»

Pavels forsvarer oftere Hans Hauge og siger at hans Bagvaskere og Anklagere i Almindelighed er Folk som ikke burde staa til Troendet, men at Hans N. Hauges Skrifter er jammerligt og ovenikjøbet misledende Sludder, det burde han ikke fragaa, at han, ved at vandre omkring som Bygdeprædikant, afdrage Folk fra deres Arbeide og indføre paa en vel endnu ikke noksom forklaret Maade Fællesskab i Eiendom, spille en mindre hæderlig Rolle end han gjør nu, da han paa Bakke selv er utrættelig virksom og fremmer Virksomhed i sin vidløftige Bekjendtskabskreds, og at han ved at ynde de Skrifter og hylde de Grundsætninger, han jevnlig beraaber sig paa, aldrig vilde eller kunde gaaet saa vidt, som han forud gik: det er saa indlysende at han burde vise den ædle Selvfornægtelse med høi Røst at bekjende det.»

Endnu den 23. Octbr. 1814 fortæller Pavels:

«Hount, Schmidt, Kerschow og jeg vare indbudne til Hans Hauge — — —.» Den 17. Decbr. 1814: «Hans Hauge besøgte mig og var meget glad. Hans Sag er optaget til Doms, og fra sikker Haand veed han, at han er saa godt som frikjendt, og slipper med en Mulkt af 500 Rdl. S. V. — — —.» I 1799 besøgte Hauge Trondhjem, formentlig for ogsaa her at danne Procelyter. Han angribes af Redaktør M. P. Peterson, der saaledes snart fik Plads paa Raadstuen. I Conv. Lex. hedder det: «H. N. Hauge blev i 1799

fængslet i Trondhjem som Løsgjænger og dømt til Tugthusstraf i nogen Uger, men langtfra at lade sig nedbøje heraf, fortsatte han meget mere sit Omvendelsesarbejde iblandt de andre Tugthusfanger og følte efter sit eget Udsagn Straffen ikkun som en over sit Hoved henflyvende Fugl.»

Paa Petersons Angreb svarer Hauge i et langt Hareangue spækket med Bibelannotationer og saa uorthografisk skrevet som muligt, hvilket noksom beviser at Hauge dengang var aldeles uden Skoledannelse, medens hans senere Skrifter netop synes at bevise det modsatte.

I «Adresseavisen» for 1804 siges han at have «tilpræket sig» 200,000 Rdl., hvilket han i en senere Opsats modsiger. Sammesteds i Decbr. paastaaes det at Hauge skal holde et forskrækkeligt Hus paa Jylland, saa flere Folk der ere blevne galne og at Regjeringen har lagt sig imellem.

I «Nationalbladet» findes forskjellige Angreb paa og Forsvar for Hauge, og i 3die Hefte 1816 slutter en Indsender sin Opsats saaledes:

«— — — Er De Hr. Anonym uvidende om Huges Fremfærd, da burde De tiet, og er De vidende, hvor tør De da fremstaa mod en 30 og deriblandt de fleste af de høieste Embedsmænd i Staten, der alle giver Hauge eller hans Troes Brødre den bedste Karakter. Ved De at den danske Regjering lod igjennem Retterne i Norge optage 5 a 600 Vidner mod Hans Hauge, at de allerfleste av dem redelig bevidnede frembragte ædle Handlinger og at de faa, der ved Forhørene taledede ondt om ham efter Rygter, frafaldt samme, da de bleve fordrede til Eed: Dette viser hans Sags Fremme.» Det er dog skjønt af Dem at De ikke bifaldt Maaden hvorpaa Hans Hauge bleve behandlet, thi at kaste en virksom Borger i Staden, i en Arrest lige de største Misgjerningsmænd, lade denne Arrest vedvare til paa det 11te Aar, hvorved denne veltænkende Mand tapte sin Sundhed ganske, som han daglig maa føle, ligeledes bruge Magtsprog til at seqvestrere alle hans Eiendomme, uden at en eneste Mand havde at klage over mislig Betaling, eller nogensinde fremstaa som Klager, og uden at han endnu, et Aar efter hans Sags Ende, har faaet dem tilbage, saadan Behandling kan ikke ligne vore oplyste Tider, men heller det modsatte.»

Under hans Proces fremlagdes Attester om Huges Færd,

hvilke alle besynderlig nok, lød til hans Fordel, idet de mente, at han saa langt fra at have stiftet noget ondt, meget mere virkede heldbringende i moralsk Retning, udbredte Sædelighed og religiøse Følelser blandt Almuen. Blandt disse Attester finder man vægtige Underskrifter saasom: Johan Nordal Brun, Biskopperne Krogh og Bugge, Provsterne Hount, Blom, Pavels, Lumholtz, Stiftamtmandene Tygesen og Trampe, Grev Moltke, Wedel med m. fl. Se Slutningsord T.

Hans Nielsen Hauge havde en Søn, A n d r e a s H a u g e, theol. Kandidat, var først Lærer ved Wullums Skole og senere ved Realskolen hersteds, derpaa Sognepræst til Undals Præstegjæld i Christiansands Stift og 1857 Sognepræst til Skien. Her udgav han som bekjendt, omkring 1870 en ny kristelig Salmebog i Konkurrence med Landstads, der blev autoriseret medens Huges ikke blev optaget. Dette burde, efter Nedskriverens fulde Overbevisning være omvendt, thi Huges Salmebog er af Sagkyndige sat høist og er fri for Landstads besynderlige Sprog og Maalstræv, der let kan give Anledning til «andagtforstyrrende Opfattelse». (Komiteens egen Erklæring).

Død som Sognepræst i Skien 13de Januar 1892.

T.

Nedskriveren heraf, der i sin Ungdom ikkun hørte Hans Nielsen Hauge omtale som en omreisende Sværmer, har i den sidste Menneskealder, eller længere ved at gjenngaa de forskjellige Skrifter angaaende denne mærkelige Personlighed, faaet ganske andre Ideer om ham og anerkjender aabent hans velsignelsesrige Virksomhed, ligesom hiine noksom bekjendte Navne maa kunne betragtes som en Garanti for Rigtigheden av en saadan Opfatning.

MAURITZ CHRISTOFFER HANSEN,

Søn af Sognepræst til Skedsmo Carl Hansen (død 1826) er født paa Modum 5. Juli 1794, Student fra Christiania Skole 1814, og efter at have taget anden Examen, ansat 1816 som Lærer i Modersmaalet og Fransk ved Landkadet-Korpset, antog 1820 en Lærerpost ved Realskolen i Trondhjem, blev 1825 tillige Adjunkt ved Latinskolen sammesteds, og 1826 Overlærer og Bestyrer af Kongsberg Middel-skole, søgte omkring 1839 forgjæves den philosophiske Lærerpost

ved Universitetet, og døde paa Kongsberg den 16. Marts 1842. Medlem af Vid. Selskab i Trondhjem. Udgiven Masser af Noveller, Digte og Fortællinger m. m. m. (Forf. Lex.). Denne elskelige Mand, Nedskriverens Lærer og Ven, er vel maaske en af de mest produktive Mænd i Norge, har skrevet forskellige Lærebøger, deriblandt en norsk Grammatik, der formentlig kunde benyttes som et Mønster endnu i vore Dage, dersom ikke Sprog-Fanatisme havde gjort fast ethvert Forsøg i den Retning saa at sige umulig. Denne Fanatisme gik saa vidt, endnu for flere Aar siden, at Hansen selv lod sig bedaare af den, men kom dog snart til Besindelse og vendte atter tilbage til Sprogets naturlige Gang og Udvikling. Tager man bort en Del af overflødige E-er i Hansens Gramatik, hvorom man i nyere Tider er bleven enig, uden at jeg vil være med i Fordømmelses-Dommen over det ulykkelige Bogstav E, men agter at benytte Fordoblingen hvor Meningen ikke paa anden Maade kan komme frem, men denne og maaske faa andre Forbedringer tror jeg, og vover at paastaa — skjønt en Lægmand her taler — at Hansens norske Gramatik, endnu den Dag idag, er den ypperste som findes inden det norske Skolevæsens Omraade.

Hansens Digte og Fortællinger gjenfindes hyppig i Hermoder og ere senere udgivne i særskilt Værk.

Pavels i sin Dagbog siger om ham: «Jeg har udlæst «Nor», Norges første poetiske Nytaarsgave. Den unge Student Hansen er blandt alle Apollos yngre Mænd her i Norge den, jeg glædest tilraaber: «macte virtute esto.»

Men 31. Octbr. 1816 siger Pavels: «M. C. Hansen, hvis første Arbejder i «Nor» for 1815 vakte saa skjønne Forhaabninger, har udgivet et Bind «Digtninger». Jeg glædedes meget ved denne Tilvæxt i vor fattige Literatur og besluttede strax at købe den, men har siden forandret min Beslutning. Den første blandt vore yngre Digtere er Hansen vistnok fremdeles i mine Øine — men mit Haab, at han engang skulde vorde Øhlensläger eller Ingemann, er mærkeligen nedstemt. Jeg savner Originalitet og ægte Begeistring, og finder blot Lethed til at sætte sig ind Aartiendets Esprit, at gribe de herskendes Ideer og give dem en ret vakker Indklædning &c. &c.»

Hansens bekendte Fortællinger «Brødrene i Nummedal», «Emil», finder heller ikke Naade for Pavels Øren.

ANDREAS HOLM,

født 1780, Søn af den 1793 afdøde Underveier Hans Ulrich Holm. Var først en Tidlang Kontorist paa Friedlieb & Co.s Kontor og beskæftigede sig senere som Inkassator i Boer og i en længere Aarrække som Auktionsmester. Var tillige Indqvarteringsinspektør, Revisor i forskellige Boer, hvoriblandt nævnes Stiftamtskriver Moe og Gramms vidløftige Boer. Gift 19de April 1802 med Anna Marie Stabell, født 1773, død 10. Marts 1852, 79½ Aar gammel. Eiede fra 1820 Landstedet Montebello, nu Nidarlied, der oprindeligt laa under Marienborg, Proc. Iversens forrige Gaard i Stenberget. Holm døde 11. Februar 1839, 59 Aar gammel. Hans Børn:

1. Anna Elisabeth, født 4. April 1802, gift med Proc., senere Skattefoged Brinchmann. Han døde i 1859, hun 24. August 1872.
2. Eleonore Ulrike, født 14. Juni 1804, død 16. September 1841, ugift.
3. Hans Ulrik, født 14. Octbr. 1806, Krøbling, død 1829.
4. Lorentze, født 23. Septbr. 1809, død 8. Septbr. 1841. Gift med Chr. Thaulow 21. Octbr. 1830.
5. Andrea, født 10. Decbr. 1811. Ugift. Død 1886.
6. Andreas, født 5. Novbr. 1815, 1840 Officer i T.hjemiske Brigade, Capitain 1855. Tog sin Afsked 1876 med Pension 550 Spd., af Stortinget bestemt til 2600 Kroner. Kjøbte sig en Gaard paa Størdalshalsen, Øvre Sandfærhus, hvor han nu har taget sin Bopæl. Ugift.

Død 19. Januar 1894. Begravet paa Domkirkegaarden.

CASPAR PETER HAGERUP,

Borgermester i Trondhjem efter Blom, fra 1830 til 1840, er født i Christiansand 12. April 1777, Student 1797, allerede i sit 24. Aar, 1801, By- og Raadstueskriver i Calundborg indtil 1809. Samme Aar gift med Henrik Steffens Søster, Rikke Eleonore. 1809 Sørensskriver i Flekkefjord, derfra forflyttet 1820 i samme Egenskab til Nordre Hedemarken, indtil 1830, da han udnævntes til Borgermester i Trondhjem, hvor han døde 28. August 1840. Var som første Kommissair Medlem af den Kommission, der i Anledning den berygtede Bodø-Sag nedsattes paa Bodø, hvor han opholdt sig lige til 1823. Ridder af Vasa-Ordenen.

Var formedelst en paadragen Forkjølelse, under en Reise i

Eidsvold, syg og svagelig og holdt stadig en Fuldmægtig i Proc. Bætzmann til Embedets Bestyrelse.

Hagerup var en saare venlig og fredselskende Mand, der vandt alles Agtelse for sig. 1831 optaget som Medlem af V. S. i Trondhjem.

HENRIK STEFFENS HAGERUP,

Søn af foregaaende, er født i Callunborg 23. April 1806, ansattes som Kadet ved Søkadet-Institutet i Fredriksværn, hvorfra han demitteredes som Søofficer i 1824, studerede i Aarene 1825 og 26 ved Universitetet i Breslau, kom derpaa tilbage til Norge, hvor han blev Medlem af den bekjendte Kystopmaalings-Kom. nordenfjeldsk, hvilken vedvarede fra 1828 til 1837, saaledes Medlem af Triumviratet: Vibe, Palludan, Hagerup. Opholdt sig da oftere i Trondhjem. Gift 1830 med Nicoline Christine Jenssen, Matz Jenssens yngste Datter. I 1837 forflyttedes han til Fredriksværn, efter forud et Aars Tid at have været Fører af «Nordlyset», et paa Trondhjems Værft bygget Skib. Blev Pr. Lieutenant 1830, Capt. Lieutenant 1841, og Capitain 1854, i 1840 Lærer ved Søkadetkorpset, Medlem af forskellige Kommissioner vedk. Søvæsenet. Var meget anseet, Stortingsmand for Jarlsberg og Larvigs Amt 1848, 1851 og 1854 og udnævntes endelig i Aaret 1856 til Statsraad og Kontre-Admiral. Udgivet forskellige Skrifter. Ridder af forskellige Ordener. Medlem af Vid. Selsk. i Trondhjem. Som Chef for Dampkorvetten «Nidaros» førte han i Octbr. 1852 Prinds Gustafs Liig til Stockholm.

Døde i Carlsbad den 29. Mai 1859.

KLOKKER HENRIK CHRISTIAN HAAG.

En hertil efter krigen i 1808 ankommen dansk mand, egentlig Baadbygger af Profession. Han vidste imidlertid her at gjøre sig gjældende paa høiere Steder og fik snart, besynderlig nok, Ansættelse paa Biskop Bugges Kontor som Famulus og avancerede endelig i Aaret 1817 til Klokker og Graver efter avdøde Klokker Stabell, ved Domkirken. I Avisen for samme Aar føres bitre Klager over «at en dansk Baadbygger, en Komadiespiller (havde antagelig deltaget i Præstationerne paa det saakaldte Lunds Theater) skulde fortrænge Landets egne Børn» m. m. Bugge oplyser at han

har indsendt Sagen til vedkommende Departement med Forespørgsel om, hvorvidt han har at fralægge sig de ham gjorte nærgaaende Beskyldninger. Denne Haag erindres som en Mand med en paa tagen vigtig Mine, iført Ærværdighedens Kaabe. Gift 1810 med Anna Dreier, da under Tittel af Skibsbyggemester. Døde 1837.

TØNNES A. HØEG,

fød 1790, dansk af Fødsel, ansattes her i 1821 som Faktor ved Bogtrykkeriet, hvor han viste megen Flid og Stræbsomhed, var en saare retskaffen Mand. Med hæder udførte han sin Gjerning som Faktor i 41 Aar, da han døde 22. Marts 1862, 71 Aar gammel. Gift med Berthe Cathrine, fød Larsen. De høitideligholdt deres Guldbryllup i en Alder af respektive 70 og 71 Aar.

KJØBMAND DANIEL HOFFLUND,

fød 1792, var Handelsmand her i faa Aar og døde allerede 14. April 1825, nedsat i Biskop Bugges Gravsted. Gift med Bugges Datter, Lucie Benedikte, 1819. Havde en Søn

PEDER DANIEL HOFFLUND,

fød 1. Septbr. 1820, blev 1845 Theol. Cand. 10 Aars pers. Kapellan hos Hen. Angell og 1864 Sognepræst til Bjørnøer, 1872 til Ytterøen, 1879 Hospitalspræst i Trondhjem. Død 14. Decbr. 1909. Her nævnes forøvrigt en Kjøbmand T. Hofflund, afgaaet ved Døden i Januar 1827. Enken efter D. Hofflund blev anden Gang gift med

CASPAR CHRISTIAN PIENE,

tydsk af Fødsel, oprindelig Prøvehandler. Denne er fød 1805, død 1. Novbr. 1885, 80 Aar gammel. Fortsatte Hofflunds Forretninger, dels i nuværende Prydzes Hjørnegaard i Strandgaden, (Olaf Trygvessøns Gade 27, 1919)), senere efter Ildebranden i 1841 i Ole Dahls forrige Gaard i Dronningens Gade, (Dronningens Gade 12, 1919), men ophørte snart med Butikhandelen og anlagde i samme Gaard en Baand- og Possementfabrik, senere forflyttet i

en dertil opført Bygning ved siden af Gymnastiklokalet paa Kalvskindet, hvor denne Forretning endnu drives i større Stil, (Prinsens Gade 1 b, 1919). Piene er Værge for Trondhjems Domkirke, efter Thaulow fra 1843, men ophørte dermed 1873. Hans Kone, ovennævnte Lucie, fød Bugge, fød 1794, døde 1873. Pienes Søn er Johannes Christian Piene, fød 1832 (død 1912), gift 1859 med en Datter af Ing. Capt. Aubert, Henriette Jacobine Aubert, fød 1838. Hans anden Søn er Carl Wilhelm, fød 1835, Cand. Theol. 1858, i 1867 udnævnt til Kapellan i Indherreds Provsti, i 1875 Sognepræst til Levanger, 1882 til resid. Capellan i Christiansand.

KJØBMAND JOHAN CHRISTOPHER HOLCK,

fød 5. Septbr. 1780, gift 1813 med Karen Kirstina Tungqvist, drev fra Begyndelsen af dette Aarhundrede en livlig Handel med Kortvarer i en Gaard i Strandgaden (nuværende Matzows Gaard, 1919) og fandt i sin Betjent, Ludvig Berg, en duelig Assistent. Denne indtraadte endog som Associe i hans Handel (1831) men udtraadte igjen 1833. Efter Ildebranden i 1841, hvorved Holck tabte meget af sin Formue, solgte han Tomten til Jens A. Moe og etablerede sig i Graven i Nordstrøms forrige Gaard, hvor han døde faa Aar efter. Holck havde et Par ugifte Døttre, hvoraf den ene, Elisa Holck, siges at være afgaaet ved Døden i April 1882, 60 Aar gammel.

Der nævnes en

ROBERT HOLCK,

formentlig af samme Familie, var i Slutningen af forrige Aarhundrede Hører i den Latinske Skole, sees i 1798 at være optaget som Medlem af V. S.

OBERSTLIEUTENANT HEGGE,

boede i 30-Aarene i flere Aar i Trondhjem, siges i 1834 at være præsiderende Direktør i Klubselskabet Harmonien. Forflyttedes senere til Christiansand, hvor han døde.

BOGTRYKKER TORKILD BORG,

fød i Kjøbenhavn 1787, dansk af Fødsel, hedte egentlig Braase, men siges paa Grund af nogle Uleiligheder, der ogsaa gav Anledning til hans Afreise fra Danmark, at have antaget Navnet Borg. Han ankom til Trondhjem i 1831 og oprettede et Bogtrykkeri, hvormed han fortsatte lige til Aaret 1854, da det gik aldeles ud med hans Financer, endog i den Grad, at han maatte udsættes paa Landet for Fattigvæsenets Regning. Han optraadte snart efter sin Ankomst hertil som Redaktør af et Blad, der gik i saakaldet «frisindet» Retning, udskjældende naturligvis alt som hedte Embedsmænd og Statsstyrelse. Men da dette ikke vilde gaa, sadlede han pludselig om og blev alt andet end «frisindet», idet han angreb netop alt af den modsatte Bestanddel af Samfundsordenen, Kommunalbestyrelse, Stortingsmænd og andre private Mænd, ja selve Stortinget med de skammeligste Forhaanelser. I 1836 udgiver han saaledes en ny «Avis», «Stiftstidenden», og faar endog af Stiftamtmand Riis Tilsagn om sædvanlig Portomoderation. Til Gjengjæld optræder Borg med megen Ros i Anledning af Riis's nylig forud oprettede Torvindretning m. m., men faar en forskrækkelig Tiltale af flere Indsendere i efterfølgende Blade. Borg gav sig paa denne Tid af med uden videre at indtage Avertissementer i sit Blad og overføres derved fra Realskolens Bestyrelse en Proces, som han naturligvis tabte. Men hans politiske Omvendelse hjalp ikke, og hans Redaktionsvirksomhed fik en brat Ende. Han gjorde Opbud og udsattes som ovennævnt for Fattigvæsenets Regning paa Gaarden Eggan i Klæbo, hvor han døde 1870, 82 Aar gammel.

Denne Borg havde et yderst kolerisk Temperament og kunde ikke forliges med nogen. Var i sine Tider Forlægger af «Folkevennen», «Den Nordenfjeldske Journal», «Trønderen», «Flyvebladet» og andre.

KRIGSRAAD HANS HJORT

nævnes 1773 som Regimentsquartermester samt tillige Stabssekretær. 1768 optaget som Medlem af V. S. Under Schmidt som Sekretær i V. S. findes i sammes Protokol 1785 en Beklagelse over, at Hr. Krigsraaden vægrer sig ved at indløse et Exemplar af den

nye Samling af Selskabets Skrifter, som alle de øvrige Medlemmer derimod unægtelig havde indløst. Anførelsen herom er kuriøs nok og ender med at Selskabet selv betaler Exemplaret, hvilket Sekretæren efter Paalæg beretter Hr. Hjort. Døde i Februar 1793, nedlagt i «Kirkens store Gravsted».

BERGDIREKTØR PEDER HJORT,

Direktør for Røraas Kobberværk, født 1715, død 1789. Gravskrift af Suhm findes i Bladet No. 45 sidste Aar. Boede paa Røraas og efter hvis Forslag og Tilsyn den derværende Kirke, som den nu vises og opbyggedes 1780—84.

Efter Testamentet af 1788 skjænker Hjort denne Kirke 1000 Rdl. foruden nogle andre Fordele ligeledes efter Testamente for Bergstaden Røraas.

KJØBMAND DANIEL HVEDING,

født 1777, formentlig Decedent af J e n s H v e d i n g, der 1733 aflægger Ed til Chr. den 6. under Titel af Raadstue- og Byskriver, samt Not. Pub. Han var en Tid en af vore større Handlende, men henfaldt til Svir og gjorde Opbud omkring 1820. Han erindres som en haltende Gjenganger paa Byens Gader. Kopuleret 1804 med Ane Grønbeck Sussemel. Døde paa Leinstranden 1833.

DANIEL HVEDING,

Stud. theol. Kateket, Chordegn og Klokker ved Domkirken samt Famulus for Gunnerus, gift med Cicilie Christine Brønnelsen, død 1770, 27 Aar gammel. Han døde 1777, 46 Aar gammel.

OBERSTLIEUTENANT ROBERTUS JACOBUS HIRSCH,

født 1790, var endnu i 1824 ansat som Lieutenant ved Jægerne og boede i Størdalen. Senere avancerede han og indflyttede som Enkemand til Trondhjem, hvor han i de sidste Aar som Oberstlieutenant var syg og svagelig og døde 2. Juli 1856. Gift med Nicoline Hornemann, født 1792, død 1837. Var Stortingsmand N. Trondhjems Amt 1830, da Captain.

FREDERIK CHRISTIAN HAGEN,

født 1779, Boede i Ihlen og var i en lang Aarrække i W. Finnes Tjeneste som Bordskriver, død 1858. Samme Aar døde ogsaa hans Søn, Joh. Fr. Hagen, boede ved Torvet som Kjøbmand. Hans anden Søn var Edvard Georg Hagen, født 1811, theol. Cand. 1836, 1855 Sognepræst til Ytterøen, hvor han døde 1871.

KRIGSRAAD KNUD HENRIK HOLTERMANN,

født 1786, levede som Jordbruger og Proprietarius paa Østeraat, hvor hans Slægt i Aarhundreder havde leved. Den store duelige og historiske mærkelige Gaard Hlade blev købt af Meincke jur. efter Bredal for 20,000 Rdl. Meincke døde 1830 efter at have tilsat betydelige Midler under en storartet Bebyggelse af denne Eien- dom. Enken beholdt Gaarden til sin Død, 1844, hvorefter den ved Auktion tilsloges Krigsr. Holtermann for 15,000 Spd. Han beboede den til sin Død, der indtraf i Aaret 1857 14. Juli.

Denne Holtermann var en høist elskværdig, retskaffen, religiøssindet Mand med megen Dannelse og ikke uden Kundskaber. Som Bevis for denne Mands menneskekjærlige Deltagelse for Ulykken, tjener bl. andet det Faktum, der er mig noksom bekjendt, at han tog sig meget af hiin ulykkelige Olding Stiftamtsskriver Bye, hvem han ydede Trøst og Hjælp for at lindre ham i hans Nød og var stadig Gjest i hans Hus.

FAMILIEN HORNEMANN.

Efter velvillig meddelt Assistance af Hr. Propr. Hornemann paa Voldsminde, og uden hvilken jeg skulde have stor Møje for at finde Rede i denne vidløftige Families Historie, hidsættes følgende Optegnelser, idet vi begynde med:

JUSTITSRAAD HENRIK H. HORNEMANN

er født 1738 af Forældre Grosserer Henrik Hornemann (født 1694, død 1748, var Eier af Reinsklosteret Gaard og Gods, og gift med Sara Hammond, født 1708 død 1788. Han blev 1760 Cand. jur. og erholdt samme Aar Cancelli-Assessors Karakter, hvorpaa han rei-

ste udenlands, til Tyskland, Holland og Frankrig. I Stockholm blev han Frimurer. Kjøbte efter sin Hjemkomst 1762 paa Skiftet efter sin Fader Reinskloster Gaard og Gods for 6000 Rdl., da han modtog Godset, hørte der over 300 Spand dertil. Efterhaanden solgte han en Mængde Gaarde fra Godset, saa der efter hans Død ikkun var 60 Spand tilbage deraf. Kjøbesummen for de solgte Gaarde blev indbetalt i de slette Penger under Krigen og mangen Gaard blev udbetalt for Udbringendet af en middelmaadig Hest.

Denne Hornemann var en meget driftig Mand, anlagde Reinsklosteret Teglværk, som i hiin Tid leverede Sten til Latinskolens Opførelse, ligesaa en liden Havn (efter Block) ved Hvidhyllen, en Plads under Reinsklosteret, oprettede mange Sagbrug, opdyrkede megen Jord, lod grave mange og store Grøfter ikke alene paa Reinsklosteret, men ogsaa paa sine Leilændingsgaarde, og er endnu mange af dem i Hævd og vise at de vare anlagte med stor Omtanke. Han drev nogle Aar Trælasthandel i Kompani med Johan T. Tonning, hvilken Handel gjorde den sidste til en velhavende Mand. Han blev 1765 virkelig Justitsraad og samme Aar gift med Abel Margrete Hersleb, født 1747, Datter af Præst Chr. Hersleb i Stod, som boede paa sin Eiendomsgaard Egge ved Stenkjær.

Hornemann boede for det meste om Vinteren i Byen, hvor han til sin Gaard (endnu kaldet Hornemannsgaarden, 1919) ved Torvet byggede den Fløi, som vender ud mod Harmonien, og førte mange Aar et kostbart Hus. 1768 optaget som Medlem af V. S.

I Aaret 1760 den 9. Marts om Aftenen i Tusmørke nedsank Gaarden Dahle i Skogdalen, tilligemed 17 Mennesker, Justitsraaden tilhørende. Ved Auktion efter Madam Meyer paa Halvormo købte han 1788 Overhalds Gaard, Sage og Kirker. Ved Auktion købte han ogsaa Aasens Almindingskove, medens J. S. Testmann paa Alfnæs kun gjorde Bud paa og købte Sagene i den Tro, at Justitsraaden foruden Sage intet kunde gjøre med Skovene, men han fik efter mange Omstændigheder kgl. Privilegium paa Oprettelsen av nye Sage.

I 1771 optog han Mok Kobberværk i Sparboen og opførte Smeltehytte paa Rokne, men nedlagde igjen Værket 1785 efter at have tilsat mange Penger derpaa. Nogle af hans Leilændinger i Forening med Toldbetjent Schindel i Lensviken, indleverede en Klage over ham for vilkaarlig Behandling. Under den mangeaarige

Proces kom flere af Leilændingerne til, da de erfarede, at Klagerne intet betalte til Jorddroten, medens Processen stod paa, og de ventede ogsaa at blive fri for Afgift naar de gav sig ind i Klagen som de kaldte det. Ved Høiesteret tabte Leilændingerne aldeles og bleve dømt til Erstatning, men hos mange var lidet eller intet at faa. Oberstl. Krogh paa Munkvold var paa den Tid Eier av Lexvigen Gods; og Bønderne paa samme, som kom efter hvor letvindt Reinsklosterets Leilændinger kom fra Afgiftens Erlæggelse, fik den samme Schindel til ogsaa for dem at forfatte en Klage, men fik det forventede Udfald, thi Nils Tønder Lund, som den Tid var deputeret i General-Toldkammeret og var Kroghs Svigersøn, fik udvirket en streng Skrivelse til Schindel, hvori han truedes med Embedsfortabelse hvis han befattede sig med Vinkelskriveri.

Da Fjeldsted som Stiftamtmand kom til Trondhjem (1786) havde han ikke tinget Logis, hvorfor Justitsraaden tilbød ham Logis i sin Bopæl og opholdt sig saaledes hos ham et Aars Tid. Men de skiltes ad som Uvenner. Dette Uvenskab tilskrev man, at Justitsraaden blev sagsøgt for ikke at vedligeholde Kirkene i Strinden, hvilket han med tilhørende jordegods eiede for $\frac{3}{4}$ Del, medens de Angellske Stiftelser eiede $\frac{1}{4}$. Denne Proces negligerede han saaledes, at han hverken mødte eller lod møde ved Besigtigelser og andre Møder og blev ved Høiesteret frådømt Kirkene med tilhørende Jordegods. Der fortælles at Kongen lod ham vide, at han kunde gjøre sig Haab om at faa Kirkene og Jordegods tilbage naar han indgav Ansøgning derom, men dertil vilde han ikke bekvemme sig. Dette var en av de sidste af de mange Processer hvori han var indviklet.

Saavidt Jacob Hornemann, forannævntes Sønnesøn. Interessant er det at se den bekjendte Rektor Schmidts Skudsmaal (1786) af Justitsraad Hornemann:

«Justitsraad Hornemann, en Franskmand fra Top til Taa, har et prægtig Hus og køber en Mængde Bøger af alle Slags. En Tyrann mod sine Bønder, thi den norske Bonde kan ogsaa tyranniseres, skjønt paa en anden Maade end den danske. Han er idelig under Kammeradvokatens Aktion for ulovlig Skovhugst, og om han var hængt 30 Ganger, kunde han dog dermed ei opmure den Skade han havde gjort, thi han har købt Jordegods, afhugget Skoven, dermed faaet Kjøbesummen dobbelt og saa solgt de ødelagde

Gaarde for hvad han kunde. Han er Broder af Major Hornemann. Han har havt Penge, figurerer endnu, men den Glæden kan neppe vare længe.»

Et kuriosum: (Af H. H. Müllers Papirer, 1768) En Aktion mod Justitsraad Hornemann anlagt af Politimesteren, fordi Hornemann havde baaret en guldgalloneret Hat blev ved Rescr. af 26. Marts 1769 saledes ophævet at bemeldte Hornmann skulde bøde 100 Rdl. til de fattige og 100 Rdl. til Politikassen.

Justitsraad Hornemann døde i Trondhjem 15. August 1807, 69 Aar gammel. Gjenfindes oftere i Provst Thaulows Dagbøger som Besøgende i Stadsbygdens Præstegaard 1801—7.

Justitsraad Hornemanns Brødre vare:

GENERALMAJOR JOHAN THOMAS HORNEMANN,

fød 1740 og var med Armeen i 1762 i Holsten, blev 1765 Capitain ved det gevorbne Regiment tilfods i Trondhjem. Han fik med sin Kone, en Datter af Etatsraad og Amtmand i Romsdalen Nils Collin, Gaarden Reppe i Størdalen, hvor han boede indtil 1801, blev Chef for 1. Regiment og tilflyttede Trondhjem, hvor han 1808 tog Afsked. Han var ogsaa en bereist Mand og fulgte Aarene 1782 og 83 Grev Schmettow med Familie over Sverige til Udlandet. Han var en formuende Mand, men satte i de senere Aar sin Formue hos Otto Bejer, ved hvis Opbud han mistede det meste. Nævnes 1783 som Oberstlieutenant. Døde som (entlediget) Generalmajor i April 1825.

Justitsraadens yngste Broder var

GENERALMAJOR HANS HORNEMANN,

fød 1743. Var bekjendt som en lærd Mand, som baade i sin Ungdom og senere gjorde Udenlandsreiser. Han var Chef for 1. Trondhjemske Infanteri-Regiment og var siden Chef for det Norske Livregiment i Kjøbenhavn, hvorfra han 1805 tog Afsked med fuld Gage som Pension. Nævnes 1791 som Oberstlieutenant. 1791 medlem af V. S., i hvis Protokoller det hedder: (1815) — — «Videre blev der forelæst Selskabet den med Generalmajor Hornemann pleiede Korrespondance i Anledning af hans Vægning at ind-

betale i Selskabets Kasse sit subscriberende Bidrag af 10 Rdl. I denne Henseende besluttede Selskabet, at Hr. Generalmajor Hornemann maatte indtil videre efter Direktionen ham forhen tilkjendegivne Beslutning afholde sig fra at frekventere Selskabets Samlinger.» Snart derpaa sees han at udmelde sig af Selskabet. Som Pensionist boede han i Trondhjem hos sin Søster Etatsraadinde Hornemann, hvor den nuværende Bankbygning er (Norges Bank). Han døde ugift i Christiania 1816, hvorhen han havde begivet sig i Anledning af at Stortinget vilde knappe noget af hans Pension. Hans Begravelse var meget splendid og kostede hans Bo 800 Spd.

HENRIK HORNEMANN,

Justitsraadens ældste Søn, er født 1769, han antoges i sin Barn-dom for at være en rig Mands eneste Søn, thi han var henved 13 Aar før han fik Søsken. Han opdroges til Handelen, var meget belæst, havde et godt Bibliotek og reiste i sin Ungdom til Udlandet i Følge med sin Farbroder ovennævnte Hans Hornemann. I Aarene 1790 og 91 opholdt han sig i Kjøbenhavn og var da Medlem af Norske Selskab. Hans Portrait var ogsaa i den Samling, som Værtinden Madam Juul, der døde i Th. Angells Hus, efterlod sig. Udi hans Stambog fra den Tid findes mange Blade beskrevne af Venner, saasom: M. C. Brun, G. Sverdrup, H. L. Rahbeck, J. Rein, Schavenius, F. L. Wolff med flere bekjendte Navne.

Efter sin Fader eiede han Reinsklosteret, hvor han boede om Sommeren, medens han om Vinteren var i Trondhjem, hvor han beboede den ene Halvdel af Faderens Gaard ved Torvet.

I sine sidste Leveaar var han stedse paa Reinskloster, hvor han døde ugift 1838. Efter ham blev Broderen Chr. H. Hornemann Eier af Reinsklosteret og han overdrog den til sin Søn, daværende Procurator i Østerrisør R. N. Hornemann som eiede og beboede Gaarden indtil han som Assessor (1864) flyttede til Trondhjem og solgte den til Ebbe Honremanns Søn Thomas Hornemann.

Justitsraadens anden Søn var

CHRISTIAN HERSLEB HORNEMANN,

fød 10. December 1781, Student 1798 og jur. Cand. 1802 med

Laud, ansattes 1806 som Auditør ved andet jyske Regiment og blev 1810 Byfoged og Byskriver i Kragerø, samt 1815 anden og senere første Assessor i Trondhjems Stiftsoverret, fra hvilket Embede han tog Afsked i 1855. Var tillige i en lang Aarrække Direktør i Norges Bank, fra 1829 Vicepræsides og 1833—39 Præsides i Vid. Selsk. 1815 R. M. O. Medlem af Rigsforsamlingen paa Eidsvold, hvor han ved dens Slutning kom ind i Lovkomiteen, ligesaa av 1. overordentlige Storting fra Kragerø, samt Stortingsmand fra Trondhjem 1824, 27, 28, 30, 36, 37, 39.

Denne Mand var her meget anset og anbetret allehaande kommunale Hverv. Var direktør i Sparebanken ved dens Oprettelse 1823.

I Rigsforsamlingen paa Eidsvold forsvarede han tilligemed Steenstrup og Heidemann den Pasus: «At ingen personlig eller blandede arvelige Forrettigheder maa tilstaaes nogen for Fremtiden» og vilde endog have tillagt at ikke alene ingen Adel for Fremtiden maatte oprettes, men at de hidtil tilstaaede arvelige blandede eller personelle Forrettigheder ikke maatte forplantes paa de nuværende adelige Familiers Decendenter, der efter denne Tid fødes. Mod disse Forslag udtalte sig som bekjendt Sverdrup, Wergeland, Jac. Aal og flere.

Horneman anføres af Aal blandt de 24 som paa Rigsforsamlingen bekjendte sig til Svenskepartiet, men betvivler senere denne Paastand. I et Brev til Aal af 1858 oplyser han om at han ikke hørte til dette Parti. «Derimot,» siger han, «stemmede jeg overens med Pluraliteten deri at enhver som helst politisk Forening med Sverige vilde blive til Norges Ulykke, og man derfor burde vove en Kamp for at bevare Norges Selvstændighed. Men tillige var jeg af den Mening at denne Kamp vistnok vilde blive haard og Udfaldet tvivlsomt, dersom ikke England, som man haabede, vilde understøtte Norge.»

Vor Hornemann tilbragte sin Barndom paa Reinsklosteret, Kom 13½ Aar gammel paa Trondhjems Latinskole. Familiens betydelig Bibliotek, bestaaende af et helt Snes Tusinde Bøger, og bevarede af denne Th. Hornemann. Efter hans Død besluttede hans Børn med en sjelden Liberalitet at tilbyde Universitetet som Gave de Bøger det maatte attraa ligesom de ogsaa senere tillod V. S. i Trondhjem at udtage hvad det maatte ønske.

C. H. Hornemanns Sønner ere:

1. Henrik Thomas Hornemann, født 1811, døde som Student i Christiania 1831. Var et meget belæst ungt Menneske.

2. Robert Nicolai Hornemann, født 1815, Cand. jur. 1838, R. O. O., er fra 1861 Assessor i Trondhjems Stiftsoverret, senere 1869 Justitiarius og bebor Faderens Gaard, hvem han ogsaa succederede som Assessor. Død 15. Mai 1889.

3. Jacob Hersleb Hornemann, født 1819, er Landmand først paa Skaanes i Skogn og nu paa Voldsminde paa Hlademoen. Gift med Præst Bloms anden Datter, Annette, død 1854. Skrevet et værdifuldt Register over Thomas Angells Slægt, endnu i Manuskript. 1870 Forstander for diverse Stiftelser. Død 23. Marts 1886, 66½ Aar gammel.

Justitsraadens tredie Søn var:

EBBE CARSTEN HORNEMANN,

født 1784, dep. fra Trondhjems Skole 1800 og blev snart derpaa Cand. jur. uden dog at indtræde som Embedsmand. Han blev gift 1811 med en Datter af Agent Thomas Christensen i Holmestrand og forflyttede dertil 1814, hvor han op slog sin Bopæl lige til 1834, da han forflyttede til Trondhjem. Var Stortingsmand for Holmestrand eller sammes Distrikt 1830. Han forblev nu i Trondhjem i 7 Aar, da han (1841) af Sørenskriver Holtermann købte Gaarden Rustad i Rissen som han bebøede til sin Død i Aaret 1851. Han gjorde i sin Ungdom Udenlandsreiser i Følge med sin Farbroder Hans Hornemann.

Førstnævntes Sønner ere:

1. Henrik Hornemann, født 1816, Cand. jur og (1865) Forstander for de Angellske Stiftelser i Trondhjem. Han eiede og beboede Gaarden Rustad i Rissen lige til 1865, da han indtog sin nye Post i Trondhjem og solgte Gaarden. Aaret derefter. Stortingsmand for S. Trondhjems Amt 1859—60. Død 20. Januar 1891.

2. Thomas Hornemann, født 1819, er Eier af Reinskloster Gaard, som han 1862 købte af sin Fætter og Svoger Assessor R. Hornemann. Død 1897.

3. Andreas Nicolai Hornemann, født 1827, er

som Landmand bosiddende i Sverige, hvor han ogsaa er gift med en svensk Dame. Døde paa sit Gods Alvestad i Södermanland 25de Januar 1878.

RAADMAND HANS HORNEMANN:

Vi kommer tilbage til den ældste Slægt af Familien Hornemann, hvorom jeg her benytter Anledningen henvise til III. Nyhedsblad 1866, No. 6, hvor det hedder:

Stamfaderen for den Hornemannske Familie var en født Flensborger, Henrik Hornemann, der døde i Trondhjem 1716. Var efter Statholder Vibes Testimonium «den bedst formuende Borger — af stor Fredelighed, meget godgjørende mod de Fattige, en ret god Borgermand i alt.»

Ovennævnte Raadmand Hans Hornemann er født 1688, død 1764, var den yngste af Kjøbmand i Trondhjem Henrik Hornemanns Børn. Han var gift med en Datter af hans Svoger Stiftsprovst Giert Bonsach. Tiltraadte sin Faders Eiendomme, Brug og Handel og var en formuende Mand, som eiede meget Jordegods i Guldalen, Stod og andre Steder. Da Tolden i 1748 blev bortforpagtet af Kongen paa 10 Aar, var han baade den største Interessent og tilige Kautionist. Han eiede Selbo Kobberværk, som han drev. Skiftet efter ham var meget vidløftig: det er beskrevet i fire store, tykke Folianter. Hans Dattersøn, General Auditør Collin, kom hjem under denne Skiftebehandling fra Holland.

Denne Hornemann nævnes 1755 som anden Direktør for det i 1752 oprettede Sukkerraffinaderi, samt en af de største Aktiehavere med 50 Aktier.

HENRIK HANS HORNEMANN,

Søn af foregaaende, var født 1720 og blev Student fra Trondhjems Skole 1740. 1742 virkelig Cancellieassessor og reiste udenlands til Holland, Frankrig, Tydskland. Han blev 1748 af Toldforpagterne beskikket til Toldkontrollør, blev 1759 Justitsraad, 1765 virkelig Etatsraad. Han var Kjøbmand og Godseier, boede ved Bratøren i den Gaard, hvis Tomt hans Enke efter Branden i 1788 solgte til Hans Wenssel og som han bebyggede og beboede lige til Ildebranden i 1841 da han solgte Tomten (Nordenfjeldske

Dampskibsselskabs Gaard) til G. P. Meisterlin. H. H. Hornemann døde i Trondhjem 1779. Gift 1755 med Jfr. Sofia Hornemann. Han efterlod sig 2 Sønner:

1. Hans Hornemann,

født 1756, Cancelliesekretær. Døde ugift 1809 i Trondhjem efter at have underskrevet et Testamente, hvori han legerede sin Formue til det Offentlige, og indsatte den daværende Raadmand Mons Lie som exekutor Testamenti, hvilket Testamente dog ikke nød Kongelig Confirmation.

2. Den anden Søn

Henrik Olaus Hornemann,

født 1761, var Cand. jur, han blev efter Ildebranden 1788 sindsvag, som vedblev lige til hans Død der indtraf 1841. Han efterlod sig betydelige Midler, som overgik til hans Sødskende og deres Efterkommere. Han boede i en lang Aarrække og lige til sin Død, i Garntner Hermansens Gaard paa Kalvskindet.

GJERT (GERRIT) HORNEMANN,

Broder til foregaaende, Henrik Hans Hornemann, var født 1721 og blev holdt til Studeringer til 1739 da han blev sendt til Holland for at lære Bogholderi og forblev der til 1742. Han reiste med sin Broder i Udlandet, hvor han i England blev forlovet med Elisabeth Hewet. Ved Hjemkomsten blev han Bogholder hos Faderen til 1757 da han blev Generaltoldforpagter i Trondhjems Stift og blev samme Aar Kammerraad, 1758 blev han Justitsraad, 1765 virkelig Etatsraad og 1770 Kammerherre, hvilket han efter sigende betalte med 10,000 Rdl. I hans Bestilling stod, at Kongen vilde vise sin Naade mod sine Undersaatter ogsaa længst i Nord. Han døde som Pensionist i Kjøbenhavn 1788, og hans anden Kone, Agnethe A. Hammeløw, døde ligeledes i Kjøbenhavn. Han efterlod ikke Børn og hans efterladte Formue kom i fremmede Hænder. Hans første Kone er født 1719, død 1772, bisat i Frue Kirkes Kjælder, derfra udtaget og sat i Jorden 1853.

Denne Hornemann sees i 1752 under slet og ret Titel af Kjøbmand at have været med at fundere det da oprettede Sukkerraffinaderi og selv taget 10 Aktier.

MELCHIOR FREDERIK JUNGHAUS,

var Kateket og Chordegne ved Domkirken, gift 1775 med Stinken Junghaus. Døde 1800.

THOMAS JUNGHAUS,

der dep. fra Trondhjems Skole i 1754, døde som pensioneret Kollega ved Trondhjems Latinskole.

KNUD LORCK,

Søn af Kjøbmand Lorns Lorck, fra 1765 til 1772 som Kateket og Chordegne.

MATZ JENSEN,

var en af vore betydeligste Traffikerende, Fader til Hans P. og Nic. Jenssen. Gift 16. Septbr. 1792 med Anna Schelderup Dorenfeldt (født 1762, død 23. Juni 1846). Han døde 12. August 1813 og ligger begravet paa Frue Kirkes gamle Kirkegaard. Fra ham dannedes Handelshuset Jenssen & Co., bestaaende af begge hans Sønner, Nicolay og Hans Peter, dengang boende i Strandgaden hvor de drev betydelige Manufakturforretninger indtil de separerede i Aaret 1837, den første under eget Navn, senere under Firma Nic. Jenssen & Sønner boende i Søgaden, den anden H. P. Jenssen under det forrige Firma Jenssen & Co. boende ligeledes i Søgaden, i samme Gaard hvor vor bekendte Fru Hofagentinde Lysholm boede.

Vi gaa saaledes over til at optage enhver især af disse to Brødre og begynder med den ældste:

JENS NICOLAY JENSSEN,

født 14. Dec. 1793, gift 1820 med Berhardine Catharine, født Elster.

Drev betydelige Forretninger og eiede Mostadmarkens Jernværk, Værdalsgodset m. m. samt flere Skibe eller Skibsparter.

Nicolay Jenssen var i sin Tid en høist anbetet Mand med mange Kundskaber og megen Dannelse. Hovedbogholder i Norges Bank 1837 efter Berg, men indtraadte senere som Bankdirektør til 1861, da han igjen fratraadte. Var Stortingsmand 1833, 36, 37, 42, 45, 54 og af Oscar den første tilbudt en Statsraadspost som han dog refuserede, og var af det allerførste Kuld som udnævntes til Riddere af St. Olavs Ordenen.

Denne Mand kom i sit Livs Aften i store Viderværdigheder i Anledning nogle Almindingspørgsmaal i Værdalen, maatte udholde en langvarig Proces, hvor han ved Underretten dømtes haardt, men Høiesteret frikendte ham aldeles, selv for Omkostningerne som paalagdes det Offentlige.

Død 29. August 1867. 1833 optaget som Medlem af V. S.

Her i Udtog af min Dagbog: — — «Sagen vakte umaadelig Opmærksomhed i det ganske Land, og den hæderlige Oldings og Families Græmmelse er alt for let tænkelig. Jenssen kan have feilet for saa vidt eller været uforsigtig, gammel Slendrian gjort sig gjældende uden mindste Foranledning fra hans Side, hvilket vistnok ikke er andet end hvad der i Aarhundreder var passeret før og ingen anden Forseelse, end den der med samme Ret eller Uret kunde overføres, og det netop i samme eller endog i langt større Grad, tusinde andre af Landets Traffikerende. Jeg kan umulig forestille mig, at Jenssen har begaaet noget ulovlig, men alene i Bevisethed om sin fulde Ret handlet efter bedste Overbevisning, men han var ligesom af Skjæbnen udseet til et Offer og skulde til enhver Pris staa som Syndebuk for den, forøvrigt vistnok for en Del gjældende Mani, som paa disse Tider reistes mod Almindingsskovenes Ødelæggelse. Under 20. Mai 1865 fik man Beretning om Defensors (Advokat Dunkers) Slutningsord angaaende denne Sag der paa denne Tid var i alles Munde. De lød saaledes:

«I 25 Aar har jeg røgtet mit Kald i denne Skranke, men aldrig

har jeg før saa dybt følt mit Hjerte gennemstrømmet af Tilfredshed med og Glæde over mit Kald, som under mit Kald, for at splitte den Sky af Fordom og Lidenskab, der har lagt sig over denne hæderlige Oldings Livs Aften.

Det er ogsaa med fuld Fortrøstning, med levende Overbevisning at mit Forlangende vil bli opfyldt at jeg fordrer at Rigets øverste Domstol skal gjøre den Uret god igjen, som er tilføjet Nicolay Janssen og paa Landets Vegne yde ham den eneste Belønning han fordrer for alle de Tjenester, han har vist sit Land, den at tillade ham at stige ubesudlet i sin Grav. Med denne trygge Forvisning sætter jeg irecte og paastaar: at Grosserer Jens Nicolay Janssen, Ridder af St. Olafs Ordenen aldeles frifindes for Tiltale.»

Disse Ord bevægede mig dybt og jeg beder til Gud om at Dommen, som vi vil faa at høre om 8 Dage vil falde ud derefter. Skal Nic. Janssen endog dømmes, saa formaar jeg ikke at opfatte det anderledes at han bliver et Offer for Had, Forfølgelse og maaske gammel Slendrian, der snarere maatte komme Forstvæsenet tillast end tillægges Nic. Janssen, der umulig med frit Forsæt kan have paaført sig de ham overførte Forseelser. Fredag den 26. Mai 1865 indløb den glædelige Efterretning at Nic. Janssen i Høiesteret er aldeles frikjendt og Omkostningerne lagt paa Statskassen. Jeg stevnede strax lige til Oldingen selv for at bevidne ham min Deltagelse, foruden et Par andre som der var tilstede. Strax ved Telegrammets Modtagelse, ved hvis Aabning han, som rimeligt er, faldt i dyb Bevægelse, vandrede han ned til sin Broder, hvor han efter et Anfald af Besvimelse maatte indtage Draaber, kom sig, vaklede igjen tilbage og modtog Lykønskninger af Familien og Venner. Men ogsaa enhver retskaffen Mand med Hjerte og Følelse maa glæde sig høit over dette brillante Udfald, for Oldingen selv, for hans Familie og for enhver der føler for Ret og bærer nogen Menneskekjærlighed i sit Bryst. Det var en Hæder for Landet og fornemmelig for Trondhjems By, at en af dets første Borgere rensedes for de skammeligste Beskyldninger af ondskafulde Meneskers Tunge, fra hiine hjerteløse Menesker, hvis Løn dog nu bliver den almindelige Foragt.

HANS PETER JENSSEN,

forannævntes Broder, født 1797, gift 1817 med Jfr. Moses, holdt sit Guldbryllup 23. Decbr. 1867, Chef for Handelshuset Janssen & Co., anseet for det største i Trondhjem. H. P. Janssen var en høist anbetret Mand i Kommunevæsenet, Bankdirektør i Norges Bank og i Trondhjems Sparebank, Stortingsmand 1842, 45, 51, 58, 59, 60, 62 og 63. Døde 2. April 1868. I lang Tid Børskommissair, spansk Vicekonsul, 1837 optaget som Medlem af V. S. Hans eneste Søn, Anthon Mathias, optager Forretningerne. Han er Børskommissair efter Faderen, Medlem af Kunstforeningens Direktion, Repræsentant i Norges Bank, Brasiliansk Vicekonsul 1852.

H. P. Janssens Kone, Caroline, døde 19. Juni 1879, 85 Aar gammel.

LAURITZ DORENFELDT JENSSEN,

ovennævntes Broder, er født 4. Februar 1801, Student 1821, theol. Cand. 1831, men gik over til Landvæsenet og kjøbte i 1836 Gaarden Ranheim i Strinden af General Hegermann for 23000 Sp. Døde 7. Juni 1859.

Matz Janssens øvrige Børn vare:

Bergitte Kirstine, født 1791, gift med en Sømand Buckholdt, senere Landmand.

Anthon Pedersen, født 1795. Blev Landmand, boede først paa Mosvigen og senere paa Havsten, hvor han døde 29. Marts 1862. Gift 1820 med Præst Størens Datter Fredrikke (død 1875).

Elen Sophie, født 1799, gift med Kjøbmand Jacob Schmidt.

Anna Matsine, født 11. Juli 1803, gift med Consul V. Schüren.

Nicoline Kirstine, født 1809, gift med Statsraad Hagerup.

FEIERINSPEKTØR PAUL CHRISTIAN SCHJOLDAGER,

ansattes som saadan 1761 efter Kongl. Confirmation hvor det hedder «at han er tillagt Instruktion paa at være Skorstensfeier-Inspektør i Trondhjem og Forstæder.»

Afgaaer ved Døden 1785 og efterfølges af: